

10.1 Slovíčka

reikti, reikia, reikė	je třeba, je potřeba, musí se
nuo (+ gen.)	od
iki (+ gen.)	(až) k, do
paskui	potom
po to	potom
pasukti, pasuka, pasuko	zahnout, odbočit
į dešinę	doprava (přísl.)
į kairę	doleva

10.2 Vokativ

Vokativ u podstatných jmen

Vokativ má v každém paradigmatu vlastní koncovku (viz tabulka).

V plurálu se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu.

Substantiva na **-as** přibírají ve vokativu jednu ze tří koncovek:

a) koncovku **-ai** mají osobní jména mužského rodu (jednoduše – mužská jména a příjmení):

Jonas→Jonai! Kazlauskas→Kazlauskai! Jonas Kazlauskas→Jonai Kazlauskai!

b) koncovku **-e** mají obecná jména (apelativa) a jména neživotná (jednoduše – substantiva na „-as“, která nespádají pod bod a):

ponas→pone! vyras→vyre! dekanas→dekane! universitetas→universitete!
Berlynas→Berlyne!

c) koncovku **-au** přibírají substantiva, která před koncovkou mají souhlásku „j“ (jednoduše – která končí na „-jas“):

vėjas→vėjau! mokytojas→mokytojau! rašytojas→rašytojau!

Cvičení: řekněte litevsky

pane! otče! synu! bratře! dědečku! strýci!

paní! matko! dcero! sestro! babičko! teto!

pane docente! paní profesorko!

pane docente Jonas(i) Kazlauskas(i)! pane profesore Petras(i) Šiaučius(i)!

paní docentko Ono Kazlauskienė! paní profesorko Agnė Šiaučiūtė!

Vokativ u přídavných jmen

U adjektiv se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu (viz tabulka).

Výjimky:

a) adjektiva ženského rodu s koncovkou **-ė** mají ve vokativu koncovku **-e**:
medinė→medine! auksinė→auksine! popierinė→popierine!

b) adjektiva mužského rodu na **-is** mají ve vokativu koncovku **-i** (většinou se jedná o protějšky ženských adjektiv na **-ė**):
medinis→medini! auksinis→auksini! popierinis→popierini!

Cvičení. Utvořte vokativ:

jaunas docentas; linksmas policininkas; mažas vaikas; medinis namas; gerbiamas mokytojas
jauna studentė; linksma profesorė; liūdna teta; graži dukra; auksinė kėdė

10.3 Příslovce

Příslovce (adverbia) mohou být základní, např. *daug* (hodně), *toli* (daleko), nebo odvozená, např. *gerai* (dobře).

Odvozená adverbia se tvoří přidáním přípony **-(i)ai** ke kmeni přídavných jmen:

-ai:

ger-**as** → ger + ai → gerai (dobře)
blog-**as** → blog + ai → blogai (špatně)

-iai:

graž-**us** → graž + iai → gražiai (hezky)
bjaur-**us** → bjaur + iai → bjauriai (ošklivě)

Cvičení. Vytvořte adverbia:

linksmas, saldus, sausas, švarus, kietas, tiesus, plonas, pigus

10.4 Město - dopravní prostředky:

dviratis (m) – kolo
motociklas (m) – motocykl
automobilis (m), mašina (f) – auto
autobusas (m) – autobus
troleibusas (m) – trolejbus
tramvajus (m) – tramvaj
traukinys (m) – vlak

Použití - v instrumentálu (jet čím):

Važiuoti *dviračiu, motociklu, automobiliu.*

Keliauti *autobusu, traukiniu.*

Zvláštní případ: *pėsčiomis* (adverbium /příslovce) – pěšky

Keliauti *pėsčiomis. Eiti pėsčiomis.*

Orientace ve městě:

Atsiprašau, aš ieškau stoties.	Reikia eiti...	...Masaryko gatve
Ar jūs žinote, kur yra stotis?	Eikite...	...tiesiai
Atsiprašau, kur yra stotis?	Paskui/po to...	...į dešinę
Kaip eiti nuo fakulteto iki stoties?	Reikia pasukti...	...į kairę

10.5 Cvičení. Tvořte rozkazy s oslovením.

Egidijus, nekalbėti, rusiškai:

Aistė, ateiti, čia:

Martynas, ieškoti, nauji draugai:

Rasa, važiuoti, autobusas:

Jurgis, būti, geras:

Merginos, eiti, į, mokykla:

Draugai, važiuoti (mes), su, tėvai:

Mylėti (jis), savo, tėvynė: